

Załącznik 1a.

**Diagnoza czynników chroniących
oraz czynników ryzyka
w Zespole Szkół Ponadpodstawowych Nr 2
w Bełchatowie**

wrzesień 2020r.

Niniejszą diagnozę opracowano na podstawie analizy dokumentacji szkolnej, rozmów z uczniami, rodzicami, pracownikami szkoły i na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród całej społeczności szkolnej oraz wniosków z pracy Zespołu Wychowawczego w roku szkolnym 2019/2020.

W roku szkolnym 2019/2020 praca Zespołu i działania wychowawczo - profilaktyczne realizowane były zgodnie z zadaniami wyznaczonymi na początku roku i po dokonaniu okresowej oceny po I semestrze. Ogólna ocena skuteczności działań wychowawczych kształtuje się na dobrym poziomie. Uczniowie czują się w szkole bezpiecznie. W opinii pedagoga i wychowawców nadal największe trudności sprawiają działania mające na celu trwałe wzmocnienie motywacji do systematycznego udziału w zajęciach, systematycznej nauki. Na podstawie analizy dokumentacji oraz informacji pedagoga, wychowawców, nauczycieli, uczniów i rodziców można określić, iż spośród uczniów z opiniami PPP zdecydowana większość skorzystała w głównej mierze z pomocy w formie dostosowania wymagań na poszczególnych zajęciach lekcyjnych – uczniowie rzadko uczestniczą w zajęciach dodatkowych.

Charakterystyka szkoły:

Szkoła posiada wyraźnie określone cele i kierunki działania akceptowane przez uczniów, nauczycieli i rodziców. W pracę nad tworzeniem i modyfikowaniem Programu wychowawczo – profilaktycznego szkoły zaangażowani są: nauczyciele, uczniowie i rodzice. Pracownicy szkoły podejmują działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów w szkole, przeciwdziałania agresji rówieśniczej powodowanej uprzedzeniami, brakiem znajomości problemu, stereotypami. Nauczyciele podejmują próby rozwiązywania konfliktów z wykorzystaniem metod mediacji i negocjacji. Wszyscy starają się kształtować postawy tolerancji, w tym wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, m.in. poprzez włączanie ich w życie społeczne szkoły. Wychowawcy prowadzą systematyczny monitoring frekwencji - regularne rozmowy z uczniami i rodzicami, zachęcają uczniów do aktywnego udziału w życiu szkoły poprzez rozwój samorządności, udział w zajęciach dodatkowych i akcjach charytatywnych, wolontariacie, współpracę ze środowiskiem lokalnym. Starają się zachęcać do współpracy i aktywnego udziału w życiu szkoły rodziców.

W szkole realizowane są plany wychowawcze i działania profilaktyczne, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień profilaktyki zdrowia, profilaktyki COVID we wszelkich jego aspektach, profilaktyki zagrożeń oraz zapobiegania agresji rówieśniczej.

Do mocnych stron pracy szkoły należą:

- ujęcie wszystkich obszarów (m.in.: działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz współpracy ze środowiskiem) w programie rozwoju szkoły,
- systematyczna ocena stopnia realizacji wykonanych zadań – wskazuje na dążenie do osiągnięcia założonych celów,

- dobre funkcjonowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- dobre funkcjonowanie doradztwa zawodowego,
- systematyczna diagnoza potrzeb i oczekiwań uczniów, rodziców i nauczycieli,
- wdrażanie wniosków z ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej do modyfikacji planowanych działań szkoły w zakresie zaspokajania oczekiwań całej społeczności szkolnej.

Słabe strony to:

- niesatysfakcjonujące postępy uczniów w nauce, wynikające m.in. z braku nawyku systematycznego uczenia się,
- niezadowalająca zdawalność egzaminu maturalnego, głównie z matematyki,
- niezadowalająca frekwencja na zajęciach lekcyjnych w niektórych oddziałach,
- niewykorzystanie oferty zajęć pozalekcyjnych przez uczniów,
- słabe zaangażowanie rodziców w życie szkoły.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii przeprowadzono wśród społeczności szkolnej diagnozę, której celem było określenie czynników chroniących oraz czynników ryzyka.

Raport z diagnozy opracowano na podstawie analizy dokumentacji szkolnej, rozmów z uczniami, rodzicami, pracownikami szkoły oraz na podstawie ankiet. Ankietowaniu poddano 134 uczniów technikum i szkoły branżowej, klas 2, 3, 4, 64 rodziców oraz 13 pracowników szkoły.

Informacje zebrane na podstawie wymienionych narzędzi diagnostycznych pozwoliły stwierdzić, że w rodzinie pełnej wychowuje się 76% uczniów, co stanowi z całą pewnością silny czynnik chroniący, w rodzinach niepełnych w związku z rozwodem rodziców, wychowuje się 17% ankietowanych uczniów. 7% żyje w rodzinach, gdzie jeden z rodziców nie żyje. Z kontaktów z rodzicami zadowolonych jest 72% uczniów, potwierdzają także tym samym dobry kontakt ze swoimi opiekunami. Uczniowie jako pierwsze osoby, z którymi porozmawialiby o problemie, wskazują na swoich rodziców czy wychowawcę. Ankietowani rodzice potwierdzili, że interesują ich sprawy dzieci, w tym to, z kim się spotykają i jak spędzają wolny czas, było to 67% rodziców/opiekunów.

Uczniowie wyrażają pozytywną opinię o swojej szkole i nauczycielach ich uczących – 54% jasno precyzuje, że lubi nauczycieli uczących w swojej klasie. Obowiązki szkolne za dosyć ważne określa niespełna 53 % respondentów, niespełna 50% uczniów stwierdza, że nauka w szkole pomoże im osiągnąć cele życiowe. Uczniowie twierdzą, że atmosfera panująca w szkole jest przyjazna i daje poczucie bezpieczeństwa. Nie podają miejsca, w którym czuliby się źle i w którym ich poczucie bezpieczeństwa byłoby zagrożone. Istotną cechą na którą wskazują uczniowie jest

życzliwość koleżanek i kolegów z klasy, którzy pożyczają rzeczy, podają lekcje, - 92,5%. Wychowawcę, jako osobę udzielającą wsparcia, w sytuacji problemów wskazuje 45,5% uczniów. Warto podkreślić, iż wszystkie diagnozowane grupy mają świadomość, że sytuacje konfliktowe (najczęściej w relacji uczeń – uczeń lub uczeń – nauczyciel) są natychmiast rozwiązywane z wykorzystaniem rozmowy, negocjacji i elementów mediacji. Sporadycznie pojawiają się sytuacje, w których dochodziłoby do przemocy fizycznej. Bardzo ważnym elementem diagnozy było określenie zagrożeń występujących w szkole. Wyniki przeprowadzonego badania mogą wskazywać na to, iż wszystkie badane grupy podobnie widzą występujące w szkole potencjalne zagrożenia. Często nauczyciele postrzegają niektóre sytuacje jako bardziej niebezpieczne niż uczniowie oraz ich rodzice.

Do najczęściej występujących zagrożeń należą:

- zbyt częste korzystanie z telefonów, tabletów, smartfonów,
- ograniczony dostęp do źródeł kultury, w związku z pandemią COVID
- wulgaryzmy,
- palenie papierosów,
- postawy agresywne (z rozmów z uczniami wynika, że zwykle są to konflikty słowne w relacjach uczeń – uczeń),
- wagary – absencja na zajęciach szkolnych w niektórych oddziałach jest problemem, który widzą wszystkie badane grupy. Zdecydowana większość młodzieży w przeprowadzonej rozmowie przyczyn opuszczania zajęć lekcyjnych twierdzi, że powodem jest lenistwo lub chęć uniknięcia oceny niedostatecznej z przedmiotu, na który nie zdążyli się przygotować. Problemem dla nauczycieli jest to, że duża grupa rodziców usprawiedliwia swoim dzieciom takie nieobecności – wychowawcy deklarują, że systematycznie rozmawiają na ten temat z rodzicami i uczniami.

Pojedyncze osoby przyznają, że sporadycznie (zwykle podczas imprez, spotkań z rówieśnikami) piją alkohol, zażywają narkotyki lub inne substancje psychoaktywne. W sytuacji propozycji użycia alkoholu nie odmówi 38%, papierosów 39%, a haszysz czy marihuany 22% badanych. Problemem jest też nadmierne spędzanie czasu przed komputerem, smartfonem – deklarują to sami uczniowie, którzy z jednej strony wiedzą, że jest to niekorzystne, a z drugiej strony nie chcą tego zmienić. Uczniowie przyznają, że potrafią spędzić 8 godz i więcej tygodniowo, na oglądaniu filmów, graniu, jest to 16 % ankietowanych. Istotną rolę w ograniczeniu relacji z innymi ludźmi, odegrała też sytuacja związana z pandemią i wprowadzeniem nauczania zdalnego. Pozytywne jest to, że ponad 35% uczniów przyznaje, iż uprawia sport, ma pasję, czyta książki.

Jednym z elementów przeprowadzonej diagnozy była szczegółowa analiza wartości wśród całej społeczności szkolnej. Wartości najwyżej cenione przez młodych ludzi to: rodzina, zdrowie, przyjaźń, patriotyzm, ekologia, dyscyplina, wiedza, kreatywność, pasja, wspólnota, motywacja, tolerancja, bezpieczeństwo, szczerść, szacunek. Wartości uznawane są jako najważniejsze dla nauczycieli to rodzina, zdrowie, pracownicy niepedagogiczni wskazywali natomiast na inne uszeregowanie tych pojęć. W stosunku do lat ubiegłych można zauważyć, że sytuacja związana z pandemią spowodowała silne przywiązanie do takich wartości jak zdrowie i rodzina.

Na podstawie powyższej analizy można wyciągnąć następujące wnioski:

Czynnikami chroniącymi naszej szkoły są:

- duża grupa uczniów wykazuje pozytywną postawę wobec szkoły i nauki. Są to uczniowie, którzy doceniają pozytywny klimat szkoły, angażują się w niemal wszystkie działania i inicjatywy podejmowane na rzecz szkoły (często z własnej inicjatywy wpływają na promowanie oferty edukacyjnej szkoły),
- wysokie poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły,
- poczucie, że w szkole jest przyjazna atmosfera, przyjaźni nauczyciele i wspierający koledzy,
- relacje nauczyciel - uczeń są oparte na zaufaniu i szacunku dla drugiego człowieka - nauczyciele mają istotny wpływ na zachowanie uczniów,
- dobry kontakt oraz wsparcie emocjonalne ze strony nauczycieli,
- szkoła promuje zdrowy styl życia (duże zaangażowanie w akcję honorowego dawstwa krwi) pokazuje, jak można spędzić wolny czas,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy przez wprowadzenie i stosowanie właściwych w tym zakresie procedur, a także eliminowanie negatywnych relacji między uczniami,
- wspierające relacje z bliskimi.

Czynniki ryzyka zdiagnozowane na podstawie wyników badań:

- spędzanie wolnego czasu przed komputerem,
- zagrożenie wyobcowaniem, utrudnione relacje z rówieśnikami w związku z pandemią COVID
- słaba frekwencja części uczniów na zajęciach szkolnych,
- sporadyczne stosowanie substancji psychoaktywnych,
- bierne sposoby spędzania wolnego czasu (gry komputerowe, korzystanie z portali społecznościowych, oglądanie tv),
- niskie wsparcie ze strony niektórych rodziców,
- dorastanie w rodzinach niepełnych,
- trudna sytuacja finansowa i emocjonalna w rodzinie,
- zaniżone poczucie własnej wartości i obniżony nastrój,

- palenie papierosów i e-papierosów pomimo zdecydowanych zakazów,
- niewystarczające postępy niektórych uczniów w nauce,
- niezadowalająca zdawalność egzaminu maturalnego,
- mały procent uczniów korzystających z oferty zajęć pozalekcyjnych,
- brak zaangażowania części uczniów i rodziców w aktywne życie szkoły.
- niska motywacja do nauki przekłada się na występujące niepowodzenia szkolne.

Rekomendacje:

- oferowanie na terenie szkoły alternatywnych możliwości spędzania czasu poza lekcjami, m.in. poprzez kontynuowanie oferty zajęć dodatkowych,
- realizowanie zajęć dodatkowych dla uczniów zdolnych, chętnych poszerzać swoją wiedzę i kwalifikacje,
- kształtowanie postaw i norm przeciwnych picciu alkoholu, paleniu tytoniu i używaniu narkotyków oraz dopalaczy,
- wzmacnianie asertywności, poczucia własnej wartości, umiejętności rozwiązywania problemów życiowych, postawy prospołecznej,
- kontynuowanie działań z zakresu dbałości o bezpieczeństwo,
- kontynuowanie wsparcia i pomocy w zakresie dostosowania wymagań zgodnie z potrzebami uczniów w dotychczasowej formie,
- wzmacnianie motywacji uczniów do udziału w zajęciach obowiązkowych i pozalekcyjnych oraz do punktualności,
- zachęcanie uczniów do systematycznej pracy, nagradzanie za osiągnięte efekty, pomaganie w wyznaczaniu kolejnych celów i motywowanie do ich zdobywania,
- uwrażliwienie rodziców uczniów na potrzeby młodego człowieka związane z przynależnością do grupy i akceptacją ze strony rówieśników,
- wspieranie rodziców w ich zasadniczej roli pierwszych wychowawców oraz uwrażliwianie na przejawy niepokojących zachowań u uczniów,
- przekazanie informacji uczniom oraz rodzicom na temat zagrożeń, jakie mogą pojawić się w środowisku rówieśniczym i sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- eliminowanie negatywnych zjawisk społecznych w szkole (np. przemoc i agresja, kradzieże,

używanie substancji psychoaktywnych w tym papierosów),

- budowanie umiejętności rejestrowania i reagowania na sygnały świadczące o używaniu substancji psychoaktywnych przez dziecko i/lub jego przyjaciół/kolegów,
- rozwijanie umiejętności planowania własnego życia zawodowego i osobistego, wyznaczania sobie celów i ich konsekwentnego realizowania,
- stosowanie pozytywnych wzmocnień wobec ucznia, dostrzeganie jego osiągnięć, podkreślanie mocnych stron,
- stosowanie szerokiego systemu wsparcia wobec uczniów, którzy borykają się z obniżonym nastrojem, stanami lękowymi, w wyniku pandemii COVID..

Opracował Zespół Wychowawczy